

گەشتىك لە گەل پەرەمىزە كان

پەرەمىزىك: "تاوانبارنىمە، بەلام كرديانم بە تاوانبار"

پەرەمىزىكى تر: "ئەگەر مەرقە كان نەمان سوتىنس، ئىمە كەس ناسوتىنين، لەخوشمانەو نەتانىن نەمان سوتىن
بەكەين ئەگەر ئەوان گەل نەمان نەدەن"

رېپورتازى: جەلال ئەھمەد بەرزنجى

ئەم راپورتە باس لە كېشەو گىرو گەشتە كانى ئافرەتان بەگشتى دەكات كە ئەمپۇ لە 90% ى ئەو ئافرەتانەى كە دەسوتىن دەلېن بە پەرەمىز سوتاو، ھەر بۇيە بە چاكمانى لەم بارەيەو ئەم رېپورتازە ئامادەبەكەم و لە بارەى ئەو كېشەيە ئەم چەند بىرو راجىاوازانە ھەرىگرم، سەرەتا روومكردە گەرەكى باداوھى سەرآ و لەوآ پەرەمىزىك كەلە ھەمامەكە دانرابوو لەوبارەيەو ئەو گوتى: من نزيكەى سآ سآلە لەومالە خزمەت دەكەم بە بەردەوامى كارم پآ دەكەن، كەچى ئەوان ھېچ ھەفايە كيان بۆم نەبوو، جگە لەوھش ھەلسان لە خۇيانەو تۆھمەيەكى سوتانىان بۆ ھەلبەستەم.

رووداوھە كە روون و ئاشكرايە، بەلام زۆرىك لە پياوان خۇيان لەگىلى دەدەن و نايانەويت مەسەلە كە بە تەواوھتى روون بېتتەو.

ئىوارەيەك لەمەلەو ھەمەيەكى زۆر مياوان ھاتىبون، دواى ئەوھى كارىكى زۆريان بەمنكردو خواردى زياتر لە (23) نەفەريان بەمن ئامادە كرد، پاشان ئەوان خۇبەخۇ كەوتتە تانەو تانچ لېدان لەيە كترى و ئەوئەندەى نەبرد، لە پرىكا زەنگى مۇبايلى يە كىك لە كچە كان لېيدا.

ئىت ھەر ئەو زەنگە بوو بەبا يىك و دوو كەوتتە گىانى كچىكە ھەرزە كارى تەمەن (19) سالان بە چوار پىنج نەفەر ھەموو گىانىان شكاند، لەو مەلە بووبە ھەراو قىزەيەك كەس بەكەس نەبوو، ھەر بابايەبوو پەلامارى شتىكى دەدا ھەر ئەوئەندەم زانى يە كىك پەلامارى تەنگە كەى دا، كچە ھەرزە كارە كەش بە شپىزەيەو ھەلات لەبەردەستىان و چوو ھەمامە كەو دەرگا كەى لەسەر خۇى داخست.

بەچوار پىنج كەس خەرىكى كردنەوھى دەرگا كە بوون، بەلام لەبەرئەوھى دەرگا كە زۆر پتەو و ئەستوربوو بۇيان نەكرايەو، ئىت لەترسان و لەناچارىانىش كچە ھەرزە كارە كە كە تازە ھەستى بە بوونى خۇى و ژيان دەكرد، دەستى دايە دەبە نەوتەكەو بەسەرى خۇيدا كردو لەو لاشەو دەستى كرده چەرخەكەو بە چركەيەكى چەرخەكە جەستەى خۇى ئاگر تىبەرداو خۇى لەداخى ئەوان سوتاند.

ئەمەو دواى ئەوۋى بلىتسەى ئاگرو بۇنى سوتان بەرزبۇۋە دەرگاگەيان شكاندو كچەكەيان لە ژوررەو ھىنايە دەرەو، بەلام لەدواى ئەوۋى كە كچەكە ھەموو گىيانى و جەستەى سوتابوو، ھىچ شويتىكى ساغى نەمابوو، تەنانەت قژە درىژە جوانەكەشى ھەموو سوتابوو، دواى ئەوۋى برديان بۇ نەخۇشخانە لەوا گوتيان لەكار كرددن دابوو ھو ئەو بە پەرەمىز سوتاو!

ئىدى پەرەمىزى قوربەسەر ناوى كەوتە ناو ناوانەو ھەر چىيەكى دەسوتا و خوى دەسوتىنا ھەر دەلین بە پەرەمىز سوتاو، ئەوندەى نەبرد كچەكە لە نەخۇشخانە مرد، دوايش دەر كەوت ھەرايە كە تەنيا لەسەر يەك نو كە كردنى مۇبايلەو بوو، كەچى كچىكى جوانى ھەرزە كاريان لەسەر يەك نو كەى مۇبايل لەناو بردو كۇتاييان بە ژيانى ھىنا، ھەر ھەتاوانە كەشيان خستە ئەستوى منى پەرەمىز.

ھەر سەبارەت بەو مەسەلەيەو ھەر لە گەرەكى باداۋەى سەرآ روومكرده مالىكى تر بۇئەوۋى لە نىكەو ھە گەلأ پەرەمىزە كەى ئەو مالەش قسەبكەم ئەویش كاتىك چومە ژوررەو بىنىم پەرەمىزە كە لە سوچىكى ھەوشەكە دانرابوو ئاگرىكى شىنى جوانى ھەبوو مەنخەلىك شىویشى لەسەر بوو ئەویش گوتى: بەخوای ئەگەر ئاگرم تا بەرنەدەن من ئاگر ئاگرم و ئاگرىش لەھىچ كەسىك بەرنادەم ئەوقسانەشى كە دەيكەن، بوخوای ھەمووى بوختانەو بۇمى ھەلدەبەستن، ئىو بۇخۇتان ئەو دەمىن چۆم و چۆن كارم پا دەكەن.

من كەسىكى زۆر پاك و با تاوانم، بەلام چەند كەسانىكى درۆزن و خراپەكار و ايان كددو ھە كە ناوى من بچنە لىستى رەشەو ھو نام بە بكوژر سوتىنەر دەر بكرىت و ھەر چىيەكى دەشم بىنا مېم لىدەكات، وا دەزانآ باوكىم كوشتوو، بوخوای وانىيە، بەلام داخەكەم و ايان لىكردوم و باوا.

دواى ئەوۋى لە باداۋەى سەرآ تەواو بووین روومكرده گەرەكى مامۇستايان و لەویش چومە سەردانى مالىكم كرد بۇئەوۋى گفتوگۇ لە گەلأ يەكەك لە پەرەمىزە كەنى ئەو ناوچەيەدا بكەم، ئەو بوو كاتىك چومە ژوررەو پەرەمىزە فەندىم بىنى لە ژوررى چىشتخانە كە دانرابوو، منىش لىنى نىك بوومەو ھو ئەویش لەوبارەيەو گوتى: رۇژنىە ئافرەت بەناوى ئىمەو نەكوژرآ و نەسوتىنرآ، ھەر ھەا ھىچ رۇژنىكىش نىيە بەناوى ئىمەو ھە رۇنەكرآ، بەلام ئىمە ناتوانىن ھىچ شتىك بكەين، ئەوۋى كراو ھە كە دەشكرآ بەناوى ئىمەو ھىچيان راست نىن و سەر جەمىان درۇنە، ئەگەر يەكەك لەسەر ھەر شتىكى تر خۇشى بسوتىنا ئەوا ھەر بەناوى ئىمەو قسە دەكەن.

ئەگەر باس لە كىشەكان بكەم قەت كۇتاييان پا نايەت، بەلام خۇ ھەموو شتىك باس ناكرا و ھەموو قسەيەكىش ھى كردن نىيە، دەنا شت زۆرە ئەگەر بتوانى باسى لىو بەكەى.

ھەر لەوبارەيەو رووم كرده گەرەكى دۇلاراو ھە لەوا چومە مالىك بۇئەوۋى پەرەمىزىك بىنىم و قسەى لە گەلدا بكەم، بەلام ھەر چەندى چاوم گىرا ھىچ پەرەمىزىك نەبىنى، بەلكو لەوا لەنىو زۆربەى مالەكاندا غازو تەباغ شويتى پەرەمىزىان گرتبۇۋە، بەلام خوشكە تەباغىش ھەندآ قسەى خوى ھەبوو، ئەویش لەوبارەو گوتى: ھەر باسى پەرەمىز مەكەن خۇ چارەى ئىمەش لەھى پەرەمىزەكان خراپەزە، بەخوای زۆر بوختانىش بەناوى ئىمەو ھەكراو.

بەناچارى لەوآ ھاتمە دەرەوھو روومكردە گەرەكى شۆرپ، لەوآ بەرلەوھى بچمە ژوورەوھى مالىك كۆنە پەرەمىزىكى ژەنگاويىم بىنى لەسەر زەوى و لەناو بەردو دار فپآ درا بوو، ئەوئيش كاتىك لىنى نزيك بوومەوھ و لىنىم پىرسى: بۆچى لىرە كەوتوويى! ئەوئيش لەوھلامدا گوتى: پىرى و سەد عەبىيى، بەخوای راستە كە پىر بوويت كەس پىت رازى نىيە، و پىرى و سەد عەبىيى، منىش پىر بوومەو كەسم پآ رازى نىو لىرە فپريان داوم و كەسىش لىم ناپرسآ، دەنا منىش زۆر خزمەتم كرد، بەلام ناخ بوختانى زۆرىشيان بۆ ھەلبەستەم و درۆى زۆرىشيان كرد بەناوى منەوھ كەچى ئەوھاشيان لىكردم.

دوای تەوا بوونى گفتوگۆيە كەمان، چووم لە دەرگى مالىكم داو چوومە ژوورەوھ، لەوآ بىنىم پەرەمىزىك دانرابوو، دياربوو تازە كرابوو زۆر نوآ و جوان و سەرنج راکىش بوو، پەرەمىزە كە زۆر جياواز بوو لەگەلأ پەرەمىزە كانى تر كە پىشتەر قسەم لەگەلئاندا كرد ئەوان ھەموويان رەش و برش و ژەنگاوى بوون، بەلام ئەوھيان زۆر جوان و سەرنج راکىش بوو، رووخسارىكى زۆر جوانى ھەبوو بۆرپىيە كەى جوان و نوآ بوو، بۆياغە كەشى ھەر لەردوورەوھ دەبرىسكايەوھ، بەلام كاتىك چوومە لای ئەو نامادەنەبوو ھىچ قسەيە كمان بۆبكات. بۆيە منىش بەناچارى ئەويىم جآ ھىشت و رۆيشتم، ھەر چەند مالىك لەوآ رۆيشتم چوومە مالىكى تر لەوآ پەرەمىزىكى زۆر سەيرم بىنى دياربوو ئەو زۆر پىر بوو، كاتىك كە لىنى نزيك بوومەوھ ئەوئيش لەوبارەيەوھ گوتى: من زياتر لە (9) سالا لەوما لەدا ھەم و دەژىم، بەردەوامىش خزمەت دەكەم، بەلام لەوماوھيەدا تەنيا (4) جار سەرە كەيان بۆ گۆرپوم ئەگەرنا ھەرەوھ كو خۆم ماومەتەوھ، زۆر شتم ديوو زۆر شتىش دەزانم.

ئەو قسانەى كە بەناوى ئىمەوھ باسى لىوھ دەكرىتن راست نىنە، بەلكو ھەموويان ھەلبەستاون و قسەى پىرو پوچن، ئەگەرنا من ئەوھ (9) سالا تەمەنم لە مالىكدە ھەم تاوھ كو ئىستا ھىچ حالەتتىكى وا نەبووھ كە ھىچ كەسىكم تووشى سوتان كرىت، ئەوھى سوتاوئيشە بۆخۆى خۆى سوتاندووھو نەوتى بەخۆيدا كرىوھو خۆى سوتاندووھ نەك ئىمە ئەوانمان سوتاندىت، بەلام قسەى زۆر بەناوى ئىمەوھ دەكەن كە دەلئىن گوايە ئىمە ئەوانمان سوتاندووھ، داخە كەم ھىچ كەسىك نايەت لە ئىمە پىرسى، چونكە ئەگەر لە ئىمە پىرسن ھەموو راستە كانيان بۆ رپوون دەبىتەوھ.

پەرەمىزىكى دىكەش كە دياربوو ئەوئيش تازە پەرەمىزبوو لەمالىكى تازە مالدابوو، مالا كە تەنيا دوو مانگىك دەبوو دروستكرابوو تەنيا پياويكى لى دەژياو ئەو فپرى درا بوو لە پەنايە كەوھ جيا لەھەموو بۆچوونەكان و قسەى پەرەمىزە كانى تر دواو گوتى: من ماوھەيك بەر لە ئىستا ژنىكم سوتاند كە تازە بووك بوو ھەمووى سآ ھەفتەيەك دەبوو گواسترا بۆوھ ئەوم كە سوتاند، خەتاكەى ھى من نەبوو، بەلكو ھى خۆى بوو، ئەوھندەى پەمپ لىدا تاوھ كو لە پرىكا ھەلچووم و لە ھەمامە تەنگە كەش كە ئەو خەرىكى خۆ شوشتن بوو سوتا، ھەلچوونى من خەتاكەى ھى ئەو بوو نەك من، ئىدى دوو رۆژ ژياو مرد، منىش لەم كولا نكەيە فپرا درام و كەسىش لىمى نەپرسىوھتەوھ، بەلام من پەشىمانىش نىم لەو كارە، چونكە ئەو كارە من نەمكردووھ ئەو بۆخۆيكردى و بۆخۆشى خۆى سوتاندو تاوانى منىش نەبوو.

ھەر سەبارەت بەو مەسەلەيە بەچاگم زانى سەردانىكى ناو بازارپىش بگەم، دواى ئەوھى كە چوومە ناو بازارى پەرەمىز فرۆشەكان، لەوى جۆرەھا پەرەمىزم بىنى، پەرەمىزى نان و پەرەمىزى دىكە، بەلام ھەر كە چوومە ئەوآ پەرەمىزەكان رووخسارىان زۆر پاك و بىگەردبوو، دواى ئەوھى ماوھىك گەپرام و سورام، چوومە لای يەكەنك لە وەستاكان، لەوآ وەستاكە لە ناو دوكانەكەيدا لە لای سەرەوھ ژمارەيەكى زۆر پەرەمىزى شكاو و كۆنە لەسەر يەك دانابوو، ئەويش ھەر كە چوومە زورەوھ يەكەنك لە پەرەمىزەكان گوتى: من بۆيە لىرە كەوتووم، لەبەرئەوھى بوختانم پى كراوھو ئىستاش لىرە فرآ دراوم و پەرەمىزى نوآ جىگەى من و ئەو برادەرەانەميان گرتۆتەوھ، كەس قەدرى ئىمە نازانآ، ھەر لەوآ پەرەمىزىكى دىكەش ھاتە دواندن و گوتى: براگەم ئەمپۆ تاوانەكانى سوتان كە روو دەدەن ھەر ھەموويان خراونەتە ئەستۆى ئىمەى پەرەمىزەوھ، ئىمە زۆر پاكين، ئەگەر مەرۆفەكان نەمان سوتىنن، ئىمە قەت كەس ناسوتىنن و لەخۆشمانەوھ ناتوانن ھىچ بگەين ئەگەر ئەوان گپمان نەدەن، بەلام كچان و ژنانىش زۆر بەبآ عەقلى ئەو كارەدەكەن و خۆيان دەسوتىنن، ئەوھش لەبەر بآ دەسەلاتىيە كە ئەو كارەدەكەن.

لە كۆتايىشدا روومكردە گەرەكى نەورۆزو لەويش چوومە مالىك پەرەمىزىكى لى بوو كە چەند سالىك دەبوو كارى دەكرد، ئەويش لەوبارەيەوھ گوتى: ماوھەيكى زۆرە لىرە لەو ماله كارەكەم، بەلام تاوھ كو ئىستا تووشى ھىچ شتىك نەبووئەوھى ھىچ كەسىكىش لىرە نەمردووھو نەسوتاوھ، بەلام ئەوانەى كە دەسوتىنن زۆرەيان بۆخۆيان، خۆيان دەسوتىنن و دەمرن، بەلام لەترسى قسەو قسەلۆكى خەلكى و لەترسى دروست بوونى كىشە بۆيان لەلايەن پۇليس و دادگاوه ئەوان درۆ دەكەن و دەلین: بە پەرەمىز سوتاوھ، يان ھەيە لەترسى ئەوھى كە نەوھ كو لە نەخۆشخانە لەلايەن دكتور بكوژرىت بە دەرزى، چونكە ھەندآ لە پزىشكەكان ئەو كارەيان دەكردو ھەرچىيەكى خۆى بسوتاندبايە ئەوان دەيان كوشتن بە دەرزى، ئىدى ھەر بۆيە ئەوان ناچاربوون درۆبگەن و كارەكە بگەنە سەر ئەستۆى پەرەمىزەوھ، بەلام ئەگەر بلین بەپەرەمىز سوتاوھ راست نىيە، لە 95% ى ئەوانەى كە دەسوتىنن بۆخۆيان خۆيان دەسوتىنن، جا بەھەر ھۆيەكەوھىت ئايا لەمالەوھ كىشەى ھەيە يان تووشى گرتىكى دەروونى بووھ ئىدى دەلین بە پەرەمىز سوتاوھ.